

Mihalovec, Mostec, Sv. Peter, Rigonce, Višnja vas, Podsreda, Križe, Sevnica, Zabukovje, Braslovče, Gomilsko, Gotovlje, Grajska vas, Petrovče, okolica Mozirje, Žavec, Bizelj, Celjska okolica, Dol, Sv. Jurij, Sv. Pavel, Sv. Peter, Frankolovo, Lastnič, Svetina, Sv. Martin, Sv. Lovrenc pod Prežinom, Adrijanci, Brebrovnik, Hermanec, Jastrovce, Kog, Sv. Nikolaj, Vitanj, Salovec, Bočna, Gornji grad, Kostrivnica, Hlaponci, Sv. Lovrenc v slov. Goricab, Zagorec, Zakušek, Dragovič, Ljubno, Luče. b) Peticije za vpeljavo slovenskega učnega jezika na srednjih šolah in učiteljskih v vseh slovenskih pokrajinah. Take peticije je poslalo: Jednajst mestnih odborikov v Ljubljani (telegrafično), 440 volilcev in meščanov v Ljubljani, občina Vranska, slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani, občina St. Jurij na Štajerskem. c) peticije od leta 1882, ki prosijo za izvedenje resolucij leta 1880 po zbornici poslancev sklenenih. Take peticije so poslali: Trg Mozirje in okolica Mozirje, Braslovče, Ljubno, Rečica, Vočna, Cerknica, Luče, Vransko, Žusen, Janži vrb-Arliča in Grajska vas.

Razen teh peticij predložilo se pa je v tekočem letu še jako veliko število družih iz Kranjske, Štajerske in Goriške, katere se pa do sedaj še niso izročile šolskemu odseku. To so namreč peticije, ki prosijo na podlagi državnih temeljnih zakonov za vpeljavo slovenščine v šole in urade, ki tedaj le deloma spadajo v kompetenco šolskega odseka. Te peticije, katerih utegne biti več 100, oddale so se odseku za jezikovne naredbe, da se o njih posvetuje in stavi predloge. Pozneje pa izročile se bodo šolskemu odseku. Da se uže sedaj omenjajo v tem poročilu, je umestno, ker je iz njih jasno razvidno, da je mej slovenskim narodom želja tako splošna, da se slovenskemu jeziku razširi delokrog, da je treba to željo resno uvažati in jemati v poštev.

Nasproti tem mnogobrojnim peticijam pa je na drugej strani le šest proti-peticij in sicer: Mestne občine Maribora, mestne občine Ljubljane, Celja, Kočevja, Slovenske Bistrice in Slovenskega Gradca.

Gledé prvih petih peticij treba opomniti, da so iste uže rešene vsled sklepa zbornice poslancev. To so namreč peticije od leta 1880 s prošnjo, zbornica poslancev naj odvrne po budgetnem odseku leta 1880 predlagano resolucijo za vpeljavo slovenskega učnega jezika. Zbornica poslancev sprejela je prvo po budgetnem odseku predlagano resolucijo dne 23. aprila 1880, drugo pa 26. apr. 1880.

Peticija št. 2266 (Slovenjegraška) prosi: „Visoka zbornica poslancev naj krepko nasprotuje poslovenjenju srednjih šol v deželah z mešanim prebivalstvom“. Gledé te prošnje treba opomniti, da gori navedene peticije, kakor tudi po budgetnem odseku predlagane in po zbornici poslancev sprejete resolucije težé le na to, da se dijakom slovenske narodnosti v izvrševanju art. XIX. drž. tem. zakonov od leta 1867 (o splošnih pravicah

državljanov) omogoči, uživati kolikor možno pouk v materinskem jeziku. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Zelje ali kapus.

II. Mokrotna težka zemlja ni za zelje. Tudi ne, ko bi zeljne sadike rade v nji rastle. Taka zemlja je za zelje manj pripravna, deloma zaradi težavnega okopavanja, deloma pa tudi glede sadeža, ki ima za zeljem slediti, posebno pa še, če bi sledila kakšna ozimina. Najboljša zemlja je rahla ilovica. V lahkej peščenati zemlji se ne da zelje s pridom saditi, razun če je lega in vreme vlažno.

Da zelje veliko gnoja potrebuje, to je znano. V nekterih krajih gnojijo zelju po dvakrat, prvič rano spomladi, potem pa, ko se sadi. Kdor le enkrat gnoji, ta naj gnoj v poslednjo brazdo dene.

V težki zemlji orjejo na Angleškem za zelje po štiri- in po petkrat. V rahli, tako imenovani zelnikiški prsti, je dosti dvakratno oranje, prvič spomladi in drugič pa k posajanju. Potem se polje tako snažno ko mogoče povleče in povalja in zopet povleče, da ni nobenih grud. Pred koncem maja naj se ne začne saditi, mogoče pa je zelje noter do konca junija posajati. Najboljši čas za to delo je druga polovica junija. Vendar pa je veliko na tem ležeče, kakošno vreme je in kako močne so sadike. Vlažno vreme je za to delo najbolj priležno, ne pa trpežno mokro. Poglavitni pogoj lepe rasti je, da sadike v novo preorano ali prekopano zemljo pridejo in primerno daleč narazen stojé. Ta daljava se ravna deloma po zemlji, in kako je ta pognojena in dobra, deloma pa po debelosti zeljnih glav zelja, ki se ima saditi. Če je taka sorta, ki debele glave dela in če je zemlja mastna, takrat se morajo sadike najmanj meter daleč narazen saditi. Sicer pa je 80 centimetrov zadosti.

Da se sadike za zasajanje čvrstve in z lepimi koreninami iz zemlje dobé, se mora greda poprej dobro poškopiti. Tako se dajo sadike bolj lahko popipati in več prsti na koreninah obdržé. Če se pri suhem vremenu zelje sadi, je ne le dobro, ampak naravnost potrebno v luknice vodo naliti. Isti hasek z manj trudom in delom se doseže, ako se korenine sadik v močnik pomočé, ki se je iz ilovice in kravjeka napravil. Prst se korenin bolj prime in sadika se prej okorenini in prej rasti začne, ker brž pri sajenji nekoliko vlage v se dobi.

Ko je zelje posajeno in začne rasti, zahtevajo neizogibno še najdalejšne marljive střežbe. Zemlja se mora čista vsega plevela držati in vedno vzrahljavati, kar se z motiko ali tudi s plevelnim plugom najročnejše opravi.

Prvikrat se okoplje 3 do 4 tedne po posaditvi, drugikrat pa pred žetvijo. Pri okopavanju je treba previdnosti, da se sadika ne premakne, kaj takega zelje ne trpi, ravno tako, kakor tudi repa ne. Pri drugi kopu se tudi zelje osiplje.

Zelje subo letino leži prenaša od mokrotne. V suhih letih nareja sicer le drobne, za to pa prav trde glave. V mokrih letih se glave rade odpirajo. Kdor hoče bolj glave nego listje, ta naj listja ne obira, k večjemu že prav pozno kakih 14 dni predno se zelje posekava. Kdor pa obiranje listja popolnoma opusti, ta dela pametneje na lastno korist. Hude sovražnice zelja so gosenice. Zlasti blizo hiš, sadnih dreves in grmičevja se najrajše in najobilnejše prikazujejo, zvenaj na polji se jih je manj bati. Pomočka zoper gosenice razun obiranja ni.

Zelje se mogoče dolgo na polji pusti, ker glave še le začne delati, ko noči začenjajo že bolj hladne prihajati. Zelje rasti noter do srede novembra.

V Holandski in na Angležkem mnogo zelja za živinsko klajo sadijo. Pridelek zelja od $\frac{1}{8}$ hektare je toliko ceni, kolikor od $\frac{3}{8}$ hektare repe. Zelje je vsaki živini priljubljena krma posebno pa goveji živini in prešičem. Krave imajo po zelji mnogo in dobrega mleka in puter iz njega je boljši, kakor po repni klaji. Najprej se polaga listje potem koceni, ki tudi delj časa dobri ostanejo. Koceni tudi več izdajo, ko pa glave in listje.

Hišne pode gnilobe varovati.

Vzrok, da hišni podi pogosto tako kmalo gnjiti začno, je velika mokrota, ki se pod diljami v zemlji nahaja. Če dilje na taki zemlji leže, brž začno gnjiti. Tu se najbolj odpomore, če se kaj subotnega na zemljo natrosi, kakor n. pr. drobir od prežganega premoga. Dobro je tudi napraviti luknje, da more zrak pod podom sem ter tje prehajati. Nekteri tudi dilje na spodnjem delu s katranom pomažejo, vendar pa je katranov duh v sobi neprijeten.

Prerodka detelja. Če detelja prerodko raste, v prvi vrsti ni ravno najboljše med njo travnega semena posejati, ker se travno seme prepočasno razvija in ker ga hitro rastoča detelja lahko zaduši. Bolje je kako drugo sorto detelje na plehe in med deteljo zasejati.

Kratkej sapi pri konjih vzrok je naduha, tedaj pokvara v pljučih ali pa napačno raščeni dihalni organi. V nobenem teh dveh slučajih ni ozdravljenja pričakovati. Če se pa tak konj le bolj za lahka dela rabi, pa ne k tekanju priganja, ga je mogoče še veliko let s koristjo porabljavati.

Krhlikovec. Med vsemi sortami zlahtnine je krhlikovec najzlahtnejši. On zavzema med namiznim grozdem prvo mesto.

Dopisi.

Iz okolice ptujske. (Tri vrste nemčurskih učiteljev.) V okrajnem glavarstvu ptujskem in ljutomerskem smemo s šolskimi učitelji, glede njih narodnega prepričanja in ponašanja, poprek še zadovoljni biti. Ali itak nahaja se še precej pahalke, stoklase in tudi črnega kokolja. Učitelji, ki siroto deco, ustopivšo čež šolski prag, mučiti počnejo z „riba Fisch, miza Tisch“ in tako brez haska božji čas kvarijo, so namreč tukaj, in tudi drugod, trojne vrste: Nekateri mlatijo prazno slamo iz golega straha pred g. ?; le „Njemu“ se nikar zameriti! Večina iz med teh vidi, da se bob v steno meče, ali itak ga mečejo, že zato, ker jim ta mogočni gospod pri vsakej priliki na uho zašepeče: „nur tajč, nur flil tajč!“ Zamere svetlemu cesarju, ki je tudi nam vselej zvestim Slovincem slovesno zagotovil popolno ravnopravnost in naglasil, da vse svoje narode jednako ljubi, in da hoče biti vsem jednako dobrotljiv oča, in zamere slovenskemu narodu, ki v svoji domovini neče več biti podlaga tujčevi peti pa se ne bojijo. Vendar si mislije: slovenski narod je potrpežljiv, cesar je daleko, g. ? pa blizu. Mnogo nevarnejši in bujši, kakor naznačena, več ali manje pomilovanja vredna vrsta, so oni starokopitneži, ki trdijo, da nam deco z nemščino trpinčijo le iz gole ljubezni do našega kmečkega stanu, po pravici pa zato, ker so bili in so sami preleni dobro naučiti se slovenščine. Trdijo namreč: če Slovenec nemški ne ume, onda svojih pridelkov ne more v denar spraviti. Povejte mi, pametne slovenske gospodinje, če se vam res kvari maslo, poginja perutnina, žlaperdijo jajca in da ničesar ne morete prodati, zato, ker nemščine hrustati ne umete? Mislim, da vam zavoljo prodaje ni brige, ker ste še vselej vse, kar bram in dvor premore, lahko prodale in ker ste tudi brez hrapave nemščine s kopunarji, z židovi in kristijani po leti in po zimi lahko se sporazumele, samo ko bi vedno dojnega mleka bilo, kolikor si ga želite, in nikdar ne zmanjkalo. „Ako kmetice ne, pa hočejo bar kmeti nemške šole imeti“ tako čuješ starokopitnega „šolmeštra“ trditi; brez nemščine kmet pre ne more prodati ne dlake, ne zrna, ne kaplje, ne ščetine. Oh tristo medvedov! kako se mi usmilite vrli slovenski kmetje, ki imati polne kleti izvrstne starine, velikanske kašte naphane z žitom in pšenico, hajdino in kuruzo; konjarnice in bleve tako napolnjene, da se vse tere; pa kaj vam to vse pomaga? Niste se naučili zveličavne nemščine, zato ne morete ničesar prodati ne iz kleti, pa ne iz hlevov; in gorje: vašej deci, njim bo se tudi tako godilo, če se ujim nemščina ne bo za kečko in po plečah v glavo zabijala! Pa pustimo šalo na stran. Uredniku pošljem nov cesarski zlat, da onemu starokopitnemu učitelju ali kateremu si bode nemčurskemu junaku izroči, koji najde slovenskega kmeta,